

Ribe og storken 1899-2005

Af Christina Balslev Jespersen

»Besøg Ribe – Storkenes By«. Det var titlen på den første turistbrochure fra Ribe Turistforening i 1935. Ribe var på dette tidspunkt den by i Danmark, som havde flest storke på besøg i sommerhalvåret, hvilket turismen i Ribe kunne anvende for at tiltrække turister.¹

Storken var dog blevet anvendt som en turistattraktion længe før 1935, med stiftelsen af Ribe Turistforening i 1899, og havde på det tidspunkt i adskillige århundreder været en del af byens identitet.

I mange generationer havde storkene bygget deres reder på tage og skorstene på ripenser-nes boliger, og denne store hvide fugl med de røde ben og næb, skabte med sin ankomst hvert forår stor glæde. Imidlertid var der meget mystik om storken, da man f.eks. ikke vidste, hvor den fløj hen om efteråret, og i de forskellige historiske perioder, opstod der en række mønstre til fortolkning af storkens betydning og dens natur. Disse mønstre videreudviklede og forbandt sig, og bidrog hver for sig til en mystisering af storken, hvorved myten om den blev mere og mere kompleks.

Således fungerer storken som et 'erindringssted', et begreb der kun skal forstås som et sted i symbolsk betydning, eftersom erindringssteder kan være alt fra mytiske og virkelige personer, til bygninger, kunstværker, institutioner, begivenheder osv. Fælles for alle erindringssteder er, at de fungerer som vedvarende krystalliseringspunkter for den kollektive erindring

og identitet, og disse krystalliseringspunkter er dybt forankret i social, kulturel samt politisk skik og brug, og ændres løbende ved at den måde de opfattes, tilegnes, anvendes samt videreføres på, ændres.²

Ét af de interessante aspekter ved erindringssteder er, at de gamle mytiske forestillinger om et erindringssted, i dette tilfælde storken, stadig af til dukker op i vores moderne tænkemåde.

Det mest kendte eksempel på dette er myten om storken som leverandør af spædbørn, endnu i dag findes der utallige referencer i vores samfund til denne storkemyte. Mange folk opfatter også stadig storken som en lykkefugl, og ved at det bringer uheld at slå en stork ihjel eller på anden måde skade den. Derimod er det kun de færreste, som har kendskab til myten om storken som et forvandlet menneske, selvom det først var i begyndelsen af 1900-tallet, at man ved hjælp af ringmærkningen fandt ud af, at de fløj sydpå til Afrika om vinteren. Herved fik man bevis for, at der også fandtes storke i Afrika og andre fjerne lande, og myten om storken som et forvandlet menneske ophørte derfor gradvis.³

Storken har en væsentlig betydning i Ribe som erindringssted, og turismen i Ribe har haft stor succes med at markedsføre sig som »Storkenes By«, men ved at anvende storken som en turistattraktion, har turismen også påvirket udviklingen af storken som erindringssted. Imidlertid er det forskelligt, i hvor høj

grad turismen har anvendt storken som en seværdighed, og markedsført den i Ribe i løbet af den sidste 100 års periode, men det gør blot min undersøgelse af turismens anvendelse af storken som erindringssted mere interessant, for det særlige ved erindringssteder er netop, at de befinder sig i en konstant udviklingsproces.

Storkens historie i Ribe⁴

Ribe har sandsynligvis været et af de første steder storken slog sig ned, da den i slutningen af 1400-tallet kom til Danmark. På det tidspunkt har den allerede været kendt af ripensere, der havde set den i nordtyske og hollandske byer, og her havde lært, at et storkepar på taget betød lykke.

Ribe skulle vise sig at blive begunstiget med virkelig mange storkepar, der flere steder boede meget tæt; det gl. apotek, Overdammen 5-7, havde fire beboede reder før 1893, Katedral-skolen havde tre, mens Quedensgård og Weistue havde hver to.

Mht. udviklingen af storkebestanden i Ribe fra 1915 til 2003, udskiller 1930'erne sig markant fra de andre årtier, med 17 par i 1931 som det mindste antal og 34 par i 1939 som det største. Det er et meget højere gennemsnitsantal end de foregående og efterfølgende årtier, og det var da også i 1930'erne, Ribe for alvor fik tilnavnet »Storkenes by«. Det var et imponerende syn med storke over alt, i de bedste år kunne op imod 150 storke samles på Hovedengen i slutningen af august, før de påbegyndte det 12.000 km lange træk til Sydafrika. Ribes ry som storkenes by var en turistattraktion man skilte med, på linie med de gamle huse.

Fra 1940 til 1949 faldt bestanden fra 29 par til seks. Nedgangen skyldtes dels isvintrene, dels tørke og fødemangel i de afrikanske vinterkvarterer. Frem til 1966 var bestanden ret jævn med fire-seks par de fleste år, et tal der dog i 1962 var

på ni, men herefter gik bestanden ind i en drastisk tilbagegang. I 1967 og 1968 var der således kun to par og en enlig stork, et par boede på kunstmuseet og et i et træ ved klosteret, mens den enlige stork holdt til på rådhuset. I 1969 dukkede der kun en enkelt stork op. Den valgte at bosætte sig på kunstmuseet. Fra 1970 til 1972 var der et storkepar på rådhuset. Sidst i juni 1972 skete det ulykkelige, at en jæger skød en af de gamle storke i Ribe Holme, hvilket udløste et ramaskrig. Jægeren blev pågrebet og fik en bøde på 500 kr., men konsekvenserne for bestanden af storke i Ribe blev katastrofal; den tilbageblevne stork sled sig op for sine fire unger, og i 1973 kom der for første gang siden middelalderen ingen storke til Ribe.

Først i 1978 kom der så atter storke til byen, og det skete sandsynligvis kun, fordi Hans Skov fra Dansk Ornitologisk Forening, sammen med turistforeningen, tog initiativ til at istandsætte flere af byens gamle storke-reder.

Storkene har i dag 11 reder at vælge imellem i Ribe, men foretrækker hvert år reden på Det gamle Rådhus, hvilket i øvrigt er meget heldigt, da det netop er denne rede, som af ripenserne regnes for at være den vigtigste i byen, fordi den har en så smuk og iøjnefaldende placering. Den nuværende redeplacering på rådhuset kan føres tilbage til 1917, hvor et redestativ for første gang blev opsat, fornyelsen af redestativet i 1933 resulterede i, at der i årene 1933-1946 både var et storkepar i den nye og den gamle rede på rådhuset, og i 1940 og 1942 var der endda unger i begge reder.

Reden på rådhusets gamle fløj nåede at være ramme for utallige storkegenerationers liv, da der findes efterretninger om en storke-rede her allerede i 1752. I kæmnerregnskabet den 21. november 1752, er noteret følgende: »Knægten for at feje Raadhusskorstenen og nedkaste storkereden 4 Skilling.«

BESØG RIBE

STORKENES BY

En kort Vejviser over Ribe

for Turister, som kun har faa Timer at bruge i Byen. Men husk, at vil man lære Byen og Egnen virkelig at kende, saa maa man ofre nogle Dage og anskaffe Turistforeningens lille Bog, som faas i alle Boghandeler for 50 Øre.

Denne notering vidner om, at storkene i foråret 1752 havde fået lov til at bygge rede på en af rådhusets skorstene, men da vinteren

nærmede sig, og det blev nødvendigt at tænde op i kakkellovne, måtte reden fjernes.

Det var helt normalt, at storkene i mangel på redestativer byggede på skorstene, men ellers sad de fleste storkereder langt op i forrige århundrede skjult på baghuse og udhuse, og kunne derved ikke ses. Sandsynligvis skyldes dette, at man ville undgå at storkene grisede hovedstrøgene til med deres skarn, og uheldig placerede reder der f.eks. forårsagede, at folk blev svinet til, når de passerede forbi, fik kun kort levetid.

Idéen med at opsætte storkereder på iøjnefaldende steder, såsom den nuværende redeplacering på rådhuset vandt først frem, da storkebestanden aftog i begyndelsen af forrige århundrede. Fuglen var nu blevet så sjælden, at dens reder skulle fremhæves på hæderspladser, og dette blev meget lettere at praktisere med introduceringen af en ny type storkerede i 1920'erne i Ribe. Den nye type var en tagrytter med et vognhjul eller træplatform som redeunderlag, og havde den fordel, at folk ikke, som med den gamle type rede, der var en pæl gennem tagryggen, behøvede at lave hul i taget. Fra omkring 1920 begyndte der således at være storkereder på fremtrædende bygninger centralt i Ribe, hvor eksempler på dette er Rådhuset, Klubbens Hotel, Hans Tavsens Hus, Sønderportsgade 17 (Termansens Boghandel), og senere Porsborg.

I takt med at bestanden af storke er blevet færre i Danmark og dermed også i Ribe, er interessen for dem vokset, da deres ankomst om foråret ikke længere kan tages for givet. Hvilke konsekvenser dette har haft for turismen i Ribe, vil jeg vende tilbage til senere i artiklen.

Storken som erindringssted i Ribe

Storken har en stor symbolværdi for danskerne

generelt; den optræder i utrolig mange sange, eventyr og myter, samt på malerier m.m. Den har gennem århundreder været en del af det danske natur- og kulturlandskab, og den har bidraget til en særlig stemning ved at bo i reder på menneskenes gårde og huse. Storken er blevet betragtet som Danmarks uofficielle nationalfugl; den prydede de danske ti-kronesedler, som var i omløb fra 1952-75, og havde for omkring 70 år siden funktion som topfigur på familiens juletræ, hvilket vidner om, at storken var den mest folkekære fugl i den danske fauna.⁵

Ligeledes har den en vigtig betydning for ripensernes identitet. På en rundtur i Ribes gader og forretninger, finder man mange spor

af storkens funktion som erindringssted i Ribe, hvor den udover at optræde som postkortmotiv, ofte er at finde som uro, papirklip og forskellige slags pyntegenstande. Den er adskillige gange blevet anvendt som logo af forskellige forretninger, såsom Ribe Antenneforening, restauranten 'Dronning Dagmar', supermarkedet 'Spar' (på plastikposerne i 1978), og Asberg Lauridsen, Ribe Glarmester- og kunsthandler. Sidstnævnte anvendte ca. 1960 et storkemotiv fra Nederdammen 29, til både et postkort og et klistermærke, der blev produceret med henblik på at kunne sættes på tændstikæsker. Postkortet samt klistermærket er gengivet på side 66 og 67.

På Ribe Turistbureau kan man købe den genoptrykte storkeplakat af Haakon Spliid fra 1949, samt forskellige souvenirs med storkemotiver, såsom keramik, der imidlertid ikke har været nogen større salgssucces, hvilket miniaturestørke af naturhår samt 'Storkevinen' derimod er; en argentinsk rødvin hvor motivet på etiketten er storkene i reden på Det Gamle Rådhus.

Det er vigtigt at huske at storken, udover at være en turistattraktion, har været et lokalt erindringssted i adskillige århundreder, og ved storkens ankomst om foråret, er der endnu mange af ripenserne, der bliver helt ekstatiske, og bringer det glade budskab om »storken er kommet!« videre til alle, de møder på deres vej.

Ripensernes begejstring for storken dokumenteres tydeligt i en kronik i dagbladet Vestkysten den 9. august 1946, hvor journalisten K.H. Rosenstand, indleder med at beskrive storkens betydning for menneskene helt fra 1600-tallet og fremefter, og derefter påpeger følgende: »Men mon vi, der lever nu, ikke har arvet lidt af de gamles Syn paa denne dejlige Husfugl, der saa trygt og saa trofast Aar efter Aar slaar sig ned paa vore røde Tage og tillids-

fuldt følger tæt i Plovmandens Spor for at søge efter Føde. Vi Ripensere holder i hvert Fald af vor Lykkefugl. Vi glæder os over dens Liv og Færden, og vi sørger over, naar den aftager i Antal.»

Ligeledes kan man i høj grad se storkens store betydning for ripensernes identitet i en avisartikel i Vestkysten den 12. maj 1978: »Efter i en årrække ikke at kunne smykke sig med prædikatet »storkenes by« har et storkepar nu slået sig ned, og det endda på byens ældgamle rådhus. Så ripenserne er stolte, og føler sig pludselig som hele ripensere igen.«

Ripenserne værdsætter altså storkenes besøg, og er meget villige til at hjælpe dem bl.a. ved at sørge for, at de har føde nok under deres ophold. Således fik en kreds af lodsejere, der

havde marker ned til Ribe Østerå, i 2004 den idé, at stille deres jord til rådighed for storken. Der blev i maj 2004 indgået et samarbejde mellem lodsejerne, Ribe Amt og Ribe Kommune, om at engene ved Ribe Østerå skulle slås flere gange i løbet af sommeren, for derved at opnå de gammeldags græsmarker, som tidligere var storkenes væsentligste spisekammer. Redningsplanen vakte hurtigt begejstring hos storken, for kun 10 minutter og 23 sekunder efter at første høslet var gennemført, stod den og spiste på marken.

Desværre ser det ud til, at redningsplanen for storken har fået mere omtale, end den har haft effekt, selvom der kom en enkelt stork til Ribe i 2005. Men på længere sigt er det muligt, at anstrengelserne kommer til at bære frugt, og det er sikkert, at både ripensere og turister håber på storkebesøg de næste mange år.

Udover at have en særlig plads i ripensernes hjerte, har storken også vist sig som en meget nyttig fugl for byen, da man ved at anvende storken som en turistattraktion har fået besøg af virkelig mange turister i løbet af de seneste 100 år, hvilket naturligvis er godt for Ribes økonomi.

I en avisartikel i det canadiske blad Toronto Star den 7. juni 1980, omtales storkene således som »A prime tourist attraction in Ribe«, samt »one of Denmark's natural treasures«, og artiklen fortæller, at ripenserne var meget bekymrede pga. storkenes sene ankomst dette forår, som kunne medføre, at ungerne ikke ville nå at blive stærke nok til at klare efterårets flyvetur til vinterkvarteret. Man frygtede, at storken på længere sigt ville forsvinde fra Ribe, hvorved »something unique and lovely will have been lost.«

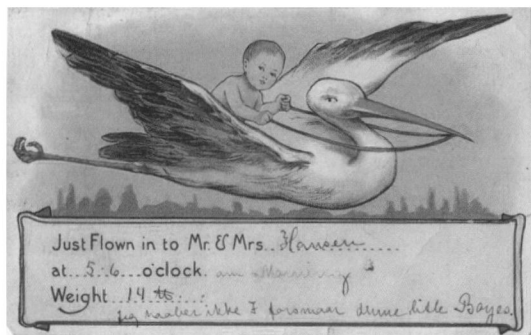
Ribe er dog kun én blandt mange storkebyer rundt omkring i verden, hvor man har anvendt storken som en seværdighed, der kan tiltrække

turister. Andre eksempler på storkebyer er f. eks. Bergenhusen, som ligger i marsklandska- bet mellem Husum og Schlesvig, samt Linum, der ligger i nærheden af Berlin. Desuden er der på www.jv.dk/storkesiden samt www.storke.info adskillige links til andre storkebyers hjemmesi- der.

Således har storken som regionalt og natio- nalt erindringssted, også tilknytningspunkter som internationalt erindringssted, og har der- ved betydning for mennesker fra mange for- skellige nationaliteter.

I lande som USA, Norge og Lapland, hvor storken aldrig har ynglet, er den via eventyr og myter, blevet en del af befolkningens kollektive erindring, og f.eks. i USA findes der utrolig mange postkort med storkemotiver, der bl.a. hentyder til myten om storken som leverandør af spædbørn. Nedenstående postkort er sendt i USA hhv. d. 20/9 1908 og d. 26/4 1910.

I denne henseende er det vigtigt at påpege, at storken som erindringssted, ikke har samme betydning i de lande, hvor den aldrig har levet og ynglet, og befolkningen kun har fået kend- skab til den via eventyr, myter m.m., som i de lande hvor storken i århundreder har boet blandt befolkningen, der har anvendt den som varsel, og betragtet den som hjemmets lykke- fugl og en kær gæst.

Men storken appellerer til turister fra stort set alle nationaliteter, og er derfor en fremra- gende turistattraktion. Hvor den generelt har funktion som lokalt/regionalt, nationalt og internationalt erindringssted, så er det først via turismens anvendelse af fuglen, at den speci- fikt i Ribe er blevet kendt i andre lande.

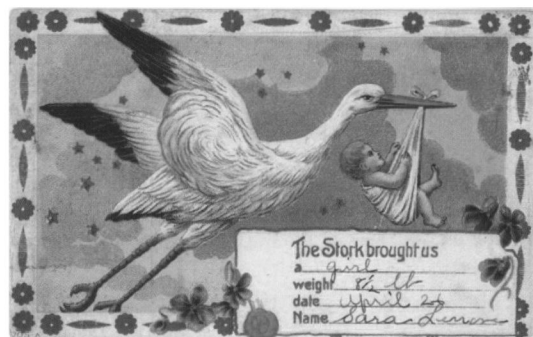
Turismens indvirkning på storken som erindringssted

»Utallige er de turister, som er kommet til Ribe og andre storkebyer for at fotografere storkene og beundre dem. Amerikanere og englændere, svenskere og nordmænd har ingen storke, og for mange af dem er et besøg ved en storkere- de, et af højdepunkterne under Danmarks- turen.«⁶.

Postkort med storkemotiver

Siden slutningen af 1800-tallet har storken været et yndet motiv på postkort fra Ribe. Der findes omkring 100-125 kort med forskellige storkemotiver, og de er solgt i uanede mæng- der.⁷

Selvom Ribe fra 1973-1978 ikke fik storkebe- søg, og byen turistmæssigt fra 1969 ikke læn- gere anvendte sloganet »Ribe – storkenes by«, var storkemotiverne stadig været på nogle af de postkort, der solgtes, og der blev tillige produ-

De to nedenstående postkort (1+2) viser, at samme storkemotiv både blev anvendt til et enkeltkort- flermotivus-kort.

ceret flermotivus-postkort, hvor storken var afbilledet.

Hvorvidt storkene, der er afbilledet på postkort, også er fotograferet i Ribe, er der usikkerhed om. Til højre vises fire postkort (2-5) fra Ribe fra 1960'erne med storkemotiver, hvor der enten på forsiden eller bagsiden oplyses, at motivet er en storkerede i Ribe. Imidlertid er reden på kortene faktisk fra Skjern Station.

Storken i turistbrochurer

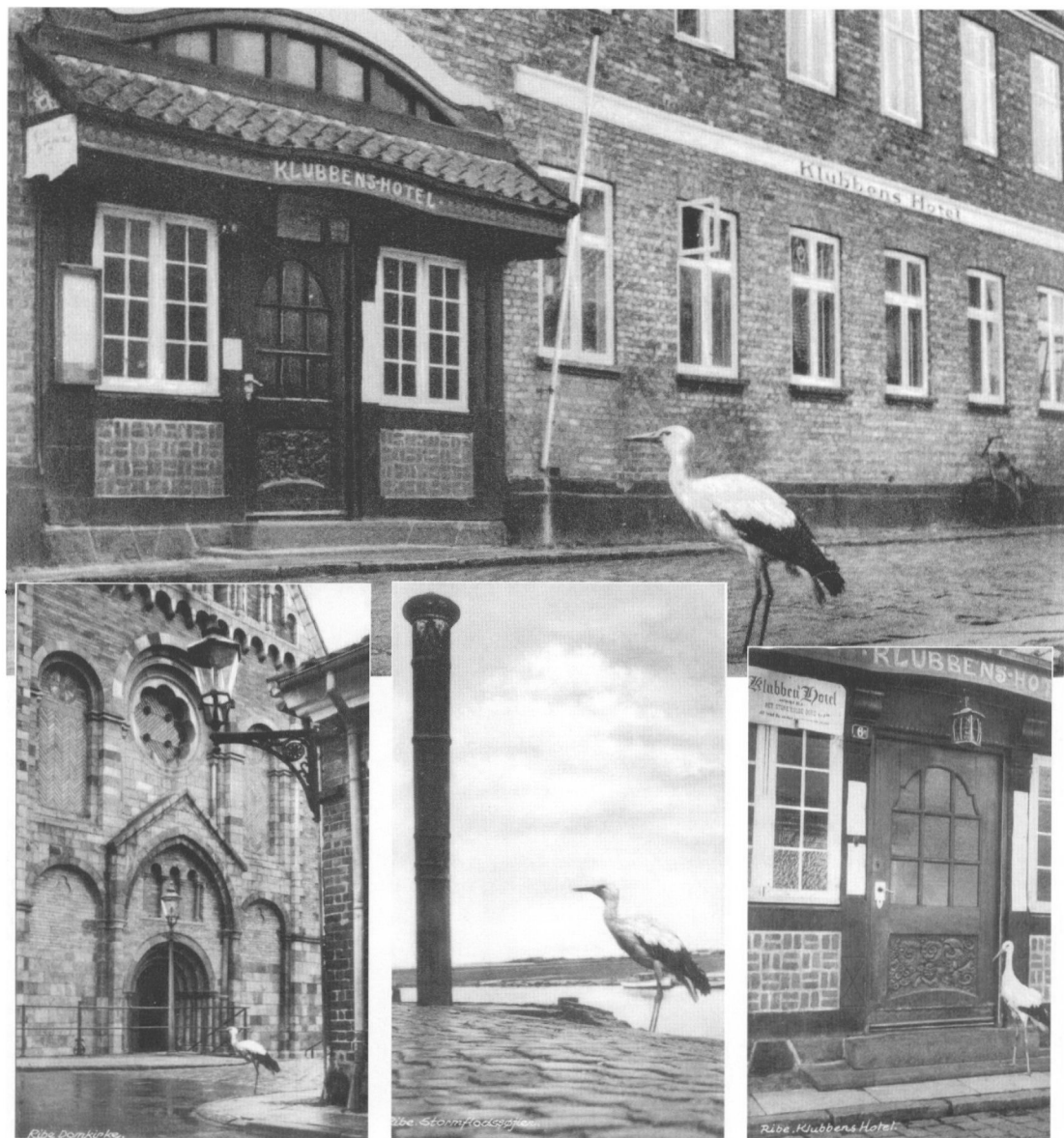
I 1930'erne til begyndelsen af 1950'erne var overskriften på turistbrochurerens forside, »Besøg Ribe – Storkenes By« eller »Velkommen til Ribe – Storkenes By«, hvorefter hovedoverskriften ændredes til »Ribe – Danmarks ældste by, mens »Storkenes by« herefter blev flyttet nederst på forsiden, for helt at forsvinde i slutningen af 1960'erne.

Fra de første turistbrochurer i 1930'erne til slutningen af 1960'erne, bliver storken omtalt og afbilledet, og er også en del af motiverne på forsiden. Selvom de tyske brochurer fra 1950'erne og 1960'erne ikke anvender 'Storkenes By' som en del af forsidens titel som de danske, engelske og franske, så omtales og afbilledes storken på samme måde.

I udgaven af Ribe-brochuren, der første gang

blev udsendt i 1973, er der ingen omtale eller billede af storken, og brochuren blev genoptrykt indtil 1981. I 1980'erne og 1990'erne blev storkeparret, oftest i reden på Det gamle Rådhus,

Manipulation af billeder har, siden de første egentlige postkort kom frem i slutningen af 1800-tallet, været almindeligt.⁸ Det gør sig altså også gældende ved nogle af Ribekortene, hvor det f.eks. er tydeligt at se, at man har indsat storken. De fire 1958-1965 viser motiver, hvor storken er indsat i billedet, og det er tydeligt at se, at det er den samme stork, der er genbrugt.

afbilledet i brochurerne, og desuden optrådte storken i 1997 og 1999 som en del af motiverne på forsiden. Derimod er det først i begyndelsen af det nye årtusinde, at fuglen atter bliver omtalt i brochurerne, hvor man fra det ene år til det andet skifter fra en brochure uden tekstmæssigt omtale af storken, til at bringe en hel tætskrevet side om dem, foruden et stort billede af Ribes storkepar i deres rede.

Således er der inde i brochurerne fra 2001 til og med 2005, omtale af Ribe som »Storkenes by«, samt billeder af storkene. I 2006 er omtalen af storken blevet skåret ned til en enkelt side, og overskriften på afsnittet i indledningen er ikke længere »Storkenes by«, men »Ribe Å giver liv til byen«. Brochuren giver dog stadig de vigtigste informationer om Ribes prominente sommergæster, storkene.

Storken i turistbøger

I de første udgaver af turistbøgerne fra 1901 og 1920, omtales storkene kun begrænset, men på dette tidspunkt fandtes der endnu storke i mange danske byer, og derfor var det ikke noget specielt for Ribe. I turistbogen fra 1901 nævnes blot, at de mange storkereeder på tagene og køerne, der om morgenen og aftenen drives igennem gaderne, giver Ribe et næsten landsbyagtigt skær.⁹ Tilsvarende oplyses i 1920, at storkereederne befinder sig på husmønnen ligesom for århundreder siden,¹⁰ mens Hugo Matthiessen i 1917 omtalte de talrige storke på tagene, som én af de mange grunde til at besøge Ribe.¹¹

Derimod fik byen i 1930'erne status som »Storkenes By«, og i turistbogen fra 1930 oplyses, at der fra de røde tage i sommertiden lyder en lystig storkeknebrene ned til den rejsende.¹² Denne udgave er illustreret med flotte storkebilleder.

I turistbogen fra 1946 er der fokus på stor-

kene som turistattraktion, idet der udover et stort billede bagerst i bogen, står følgende: »Men mens Vandringeren fandt Sted, vil man have iagttaget talrige Storkereeder, de fleste bebygget om Sommeren, skønt Antallet af Ribe-Storke desværre er dalet betydeligt gennem de senere Aar. Alligevel er Storkene en af Ribes gode Turistattraktioner, lige så sikre paa Turisternes Interesse som den gamle Vægter, Mads Madsen...«¹³

Turistbogen, der udkom i 1954 og blev genoptrykt med få ændringer i 1966, nævner ikke storken i bogens tekst, men har dog et enkelt billede af en storkerede samt bagerst en tegning af to storke på en skorsten.¹⁴

I den sidste deciderede turistbog Ribe. Vandringer i Danmarks ældste by, der udkom i 1979, samt bogen Ribe i tusind år udgivet af BYGD i 1978 nævnes storken hverken i tekst eller billeder.

Storken i avisartikler

Storken var og er et varmt emne i aviserne, lige siden begyndelsen af 1900-årene er der hvert år skrevet adskillige avisartikler om dem, deres ankomst, hvorvidt der er kommet en mage, informationer om ungerne osv. Således findes der et meget stort antal avisartikler, danske såvel som udenlandske, der enten har storkene i Ribe som omdrejningspunkt, eller omhandler dem i mindre grad.

Udover at storken for mange mennesker er interessant avisstof, tyder det på, at turistforeningen i Ribe har været god til at skabe mediebevågenhed omkring dem. Willemoes, redaktøren på Ribe Stifts-Tidende, var en særdeles vigtig aktør indenfor turismen. Han var initiativtageren til stiftelsen af Ribe Turistforening i 1899, han fungerede som dens formand fra 1908 til 1949, og han sørgede i høj grad for at invitere udenlandske pressefolk til

byen. Men også efter Willemoes' død i 1954, har turistforeningen været god til at få rettet pressens opmærksomhed på Ribe og dens storke.

Inden for de sidste fem år har der været ekstra fokus på storken i aviserne, pga. nedgangen i den danske storkebestand, og JydskeVestkysten afholdt bl.a. i 2001 en læser-konkurrence, hvor man skulle skrive en historie om sin egen eller andres bedste oplevelse med storken. De bedste bidrag blev bragt fra den 18. til 24. juni, og førstepræmien var en rejse til en værdi af 3000 kroner til storkebyen Ribe.

Mens avisartiklerne om storkene ofte kan indeholde en del fejloplysninger, så er de nyttige til at belyse tidens ånd; dvs. hvilke reaktioner folk kommer med i forbindelse med hhv. storkens udeblivelse og tilbagekomst, samt dens betydning for Ribe.

Storken i forhandlingsprotokoller m.m.

Turistforeningens mødereferater er vigtige vidnesbyrd om udviklingen af storken som turistattraktion, idet de tæt følger udviklingen i bestanden. Efter to årtier med kun få bemærkninger om storkene, er der i 1990'erne øget omtale af dem. F.eks. er der oplysninger om forskellige initiativer til at tiltrække flere storke, hvor Den Danske Bank i 1992 oprettede 'Storkefonden', som skulle finansiere de forskellige projekter for bevarelsen af storken i Ribe, der bl.a. gik ud på at gøre byens vandhuller mere storkevenlige ved at skabe god vegetation og anden føde end frøer. 10 % af indtægten ved salg af Haakon Spliids storkeplakat fra 1949, der blev genoptrykt i 6000 eksemplarer i 1989, skulle tilfalde Storkefonden, og desuden ville man opstille en trækvogn med en storke-rede uden for Den danske Bank, i bestræbelserne for at indsamle penge til sagen.

Storken på Internettet

Der findes adskillige websider om storke, hvor det bl.a. er muligt at læse om den og få diverse oplysninger om de forskellige pars situation i Danmark. Jeg har især anvendt Dansk Ornitologisk Forenings hjemmeside www.dof.dk, 'storkesiden' på JydskeVestkysten www.jv.dk/storke-siden, samt www.storke.info, hvor der er adgang til diverse artikler om storke, samt links til adskillige storkesider og webkameraer i Danmark og Europa.

På Ribes storkeside har det siden foråret 2001 været muligt via webkamera, at følge storkene i deres rede på Det gamle Rådhus, hvilket har været meget populært blandt danske, såvel som udenlandske turister.

Derudover er der på disse sider mulighed for at komme i kontakt med andre interesserede via storkeforums debatside.

Storkens betydning for Ribe som turistby

Turistforeningen har sørget for at der blev gjort reklame for storken i Ribe i den udenlandske presse. I avisartiklen »De Ribe Storkes Verdensry«, i Ribe Stifts-Tidende d. 13/4 1928 oplyses således, at det er turistforeningen selv, der har sendt fotografier til den udenlandske presse af storke og storkereder fra hustagene i Ribe, hvorefter disse fotografier er blevet gengivet navnlig i de amerikanske tidsskrifter. Dette vakte amerikanernes levende interesse for storkens daglige liv i Ribe, og medførte at det amerikanske filmselskab Fox Film senere samme år, sendte sine medarbejdere i Paris til Ribe for at filme storkene til brug som illustrationer i en amerikansk udgave af H.C. Andersens eventyr. For ifølge avisartiklen »Ribe Storke filmes til Amerika« i Ribe Stifts-Tidende den 21. maj 1928, skyldes det H.C. Andersens eventyr, at alle amerikanere forbinder storken med Danmark.

Dette viser, at H.C. Andersens eventyr også har haft betydning for storken som erindringssted i andre lande, hvilket er kommet turismen i Ribe til gode. I samme avisartikel er der i øvrigt en henvisning til myten om, at det er storken der kommer med spædbørnene, eftersom den franske repræsentant fra Fox Film på spørgsmålet om, hvad han syntes om Ribe, bl.a. svarede at »Ribe er en overordentlig malerisk By, og saa er her en forfærdelig Masse Børn, men det er jo ikke saa underligt i en By med saa mange Storkereeder paa Tagene«.

Lige siden de første turister rejste til Ribe i begyndelsen af 1900-tallet, har storkene været en seværdighed, som turisterne var meget interesseret i, og f.eks. oplyste Ribe Stifts-Tidende den 14. juli 1933, at det vrimlede med turister på Ribes gader, hvoraf de fleste var ivrigt i færd med at fotografere storkungeernes flyveøvelser.

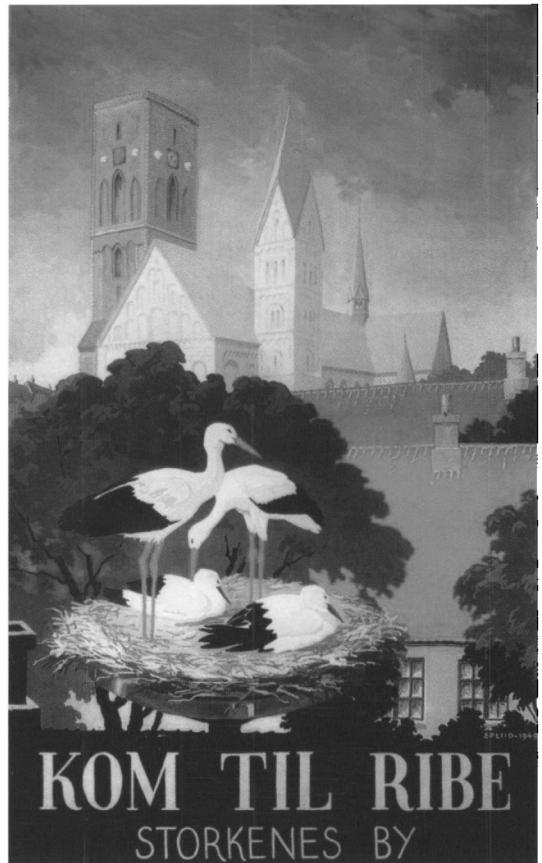
Den 8. august 1938 bragte Ribe Stifts-Tidende en artikel af I. Quedens, hvor der står, at han er tilbøjelig til at tro, at storkene i Ribe er byens fornemste turistattraktion, og at den virker mere 'ægte' end så meget andet, og han underbygger sin påstand med en udtale fra en norsk dame, der efter sigende i et interview efter at have rejst verden rundt svarede, at storkene i Ribe var det vakreste, hun havde set på sin rejse.

I turistforeningens beretning for året 1949 ses følgende afsnit: »Fra gammel Tid har Ribe været præget af Storkene, der her levede i stort Tal, og Turistforeningen har gennem Aarene betragtet dem som en af Ribes bedste attraktioner, ligesom Turisterne, navnlig fra Udlandet, næsten altid er begejstrede for det smukke Syn af Storkene i Rederne, gaaende i Engene eller på Flugt over Byen«.

I markedsføringen af Ribe indgik bl.a. også plakater, f.eks. i 1949, da foreningen udsendte

tegneren Hakon Spliids berømte storkeplakat, med det kendte motiv af en storkerede med et storkepar med to unger hvor domkirken danner baggrund. Plakaten blev udsendt i Skandinavien, England, Amerika og Frankrig, samt adskillige andre steder rundt om i Verden, og ifølge beretningen fik den stor succes, »... idet det fra mange Udlændinge er udtalt, at man satte Pris på det smukke Motiv, og i flere tilfælde fortæltes det, at Plakaten var den direkte Aarsag til, at man havde lagt Ferierejsen til Ribe«.

Hakon Spliids plakat fra 1949.

Hakon Spliids turistplakat, der reklamerer for Ribe som 'storkenes by', er blevet kaldt for den smukkeste storkeplakat, men faktisk har motivet på plakaten aldrig eksisteret i virkeligheden. Hakon Spliid hentede motivet fra et postkort, der var i omløb i Ribe på det tidspunkt, men postkortet var et fotografisk falsum, hvor man i forgrunden på det flotte billede af byen med domkirken, indsatte en storke, der egentligt stammede fra et billede af læderhandler Hansens rede i Sønderportsgade.¹⁵ På det originale storkefoto var der fire unger, men på postkortet, samt Spliids storkeplakat, blev dette ændret til to voksne storke og to unger, hvor den voksne stork til venstre i storkereden på postkortet ser til venstre, mens den på Spliids storkeplakat ser til højre. Faktisk gengiver turistbrochurerne forside indtil begyndelsen af 1950'erne, dette postkort med indsat storkerede i fotoet af domkirken, mens brochurerne i 1950'erne derefter har Spliids storkeplakat som forsidemotiv.

Selvom turisterne i Ribe har haft adskillige beboede storkereder at nyde synet af, så har det med andre ord aldrig været muligt for dem at gense udsigten fra den smukke storkeplakat, som måske havde lokket dem til Ribe.

Storkens forsvinden ud af turismen i Ribe

Den 27. september 1962 bringer det svenske blad Fagensta-Posten artiklen »Ribe – Nordens storkstad«, der priser alle storkene i Ribe, efter at Skåne ikke siden 1954 selv har haft besøg af de populære fugle. Faktisk mener artiklens forfatter, Björn Nihlén, at det var storkene som reddede Ribe op fra sin nedgangstid, da den vigtigste næringsvej for ripenserne siden begyndelsen af 1900-tallet har været turismen: »Och det är storkarna som är turistfällans viktigaste bete; det är tack vare dem som tiotusentals utsocknes varje sommar fyller hotellen och

krogarna och köper glödrerade sovenirer i massor. Försvann storkarna skulle Ribe falla i en ny törnrosasömn«.

Helt så galt skulle det dog ikke gå, selvom man allerede i Ribe Turistforenings beretning fra 1949, kan læse en udpræget bekymring over nedgangen i storkebestanden: »Desværre er det i de sidste Aar svundet stærkt i Bestanden, og hvis det ikke lykkes på en eller anden Maade at vedligeholde den, maa man vist se den Tid i møde, da Storkerederne står tomme, og Byen er berøvet et af sine smukkeste Særpræg«.

I 1952 er storkebestanden i en så stærk tilbagegang, at man forudser, at der snart må findes et andet slogan end »Ribe – storkenes by«. Det konstateres med stor beklagelse, da storkene er at af de bedste trækplastre for mange udenlandske turister – særlig englændere og amerikanere.

I turistforeningens 75 års jubilæumsskrift fra 1974, nævnes storken på intet tidspunkt, og det virker som om foreningen nærmest prøver at udviske erindringen om, at Ribe tidligere havde været vært for så mange storke, at byen havde haft status som storkeby.

I en avisartikel i Jyllands Posten den 29. maj 1969 står der, at storkene svigter Ribe efter århundreders bekendtskab, så: »Ribe Turistforening har erkendt nederlaget og opgiver nu sloganet »Ribe – Storkenes by«. Plakater og brochurer med storkesymbolet gemmes væk. Foreningens brevpapir (med storken påtrykt) makuleres. Men det vil koste mange penge før storkesymbolet er helt væk. Det findes på souvenirs, på reklameskilte osv«.

Avisens informationer underbygges af følgende citat fra turistforeningens generalforsamling i maj 1969: »Desværre må vi vel nok nu endelig afskrive storken som symbol for Ribe – indtil dato har vi ikke her i Ribe fået et fastboende storkepar, og vi må nok indrømme, at det

er sket med at kalde Ribe for storkenes by. De resterende storkeplakater bliver gemt hen som et kuriosum for hvad Ribe engang stod for – atter er en storhedstid forsvundet, men vi har så mange andre faciliteter at byde på her i Ribe, at vi nok kommer over dette tab«.

Det virker helt utroligt, at en by der tilbage i 1965 markant markedsførte sig som »storkenes by« i erhvervsbrochuren »Få luft under vingerne – kom til Ribe«, blot fire år senere er villige til at afskrive storken totalt som symbol. I hæftet, som er på dansk, tysk og engelsk, da formålet er at tiltrække nye virksomheder og arbejdssomme borgere, er storken blikfang og spiller en aktiv rolle som en slags tegneseriefigur på samtlige sider; bl.a. er der nogle meget fine tegninger af storken som vægter, studerende og lystfisker. Desuden påpeges det at: »Grunden til, at storken er den gennemgående figur i vor brochure, skyldes at Ribe kaldes storkenes by«.

Selvom brochuren er mere erhvervs- end turismerelateret, så viser citatet, at storken endnu i høj grad i 1965 anvendtes i forbindelse med markedsføringen af Ribe.

På trods af at turistforeningen i 1969 opgav at anvende storken som symbol for Ribe, så mistede turistforeningen dog ikke håbet om, at storkene ville vende tilbage igen på et tidspunkt. I et mødereferat fra juni 1975 kan man læse, at det besluttedes at gøre storkereederne i stand, for i det mindste at kunne vise turisterne hvordan en sådan ser ud.

Desuden skulle rederne være klar i tilfælde af, storkene atter skulle komme på besøg.

Storkens comeback i Ribe

Til stor glæde for både ripensere og turister fik Ribe i 1978 atter storkebesøg, og turistchef Heinz Lorenzen jubede højt, for nu kunne man atter reklamere for Ribe som storkeby.

Stor var begejstringen, og nyheden fik turi-

sterne til at valfarte til stedet for at studere storkeparret på Ribes gamle Rådhus. Desuden blev Haakon Spliids storkeplakat nu så eftertragtet, at samlere betalte store beløb for et eksemplar, men der fandtes så få, at de fleste måtte nøjes med at se den gamle plakat på byens turistkontor. Ripenserne og turisterne glædede sig atter over at se et storkepar opføre deres unger, og ved deres afrejse mod varmere himmelstrøg i september, håbede man, at både forældre og unger ville vende tilbage næste år.

Det håb blev indfriet, selvom 1979 var et dårligt år for storkene, da mange ankom sent og ikke fik ynglet, hvilket også hændte med Ribes storke, der ifølge DOF's og Zoologisk Museums optællingsliste, ankom sammen den 16. maj 1979.¹⁶

Ifølge flere avisartikler, var der ingen storke i Ribe i 1979, de flyttede nemlig til et naboområde, hvilket medførte at turistforeningen, der havde fundet turistplakaterne med storkene frem igen, blev nødt til at skuffe de mange, der kom for at se dem i Ribe.

Årsagen til fejlkilden i aviserne, kan ifølge Hans Skov fra DOF's Storkegruppe skyldes, at Gredstedbro storkene ankom tidligere end storkeparret i Ribe, og muligvis har de opholdt sig en kort stund på rådhuset i Ribe, før de fortsatte videre til Gredstedbro og bosatte sig der.

I 1980 kan man i flere avisartikler læse, at Ribe ville forsøge at tilbageerobre sit gamle ry som storkeby. Turistforeningen fik Hans Skov til at istandsætte fire storkereeder forskellige steder i byen i håb om, at dette kunne få et storkepar lokket til at slå sig ned i domkirkebyen. Desuden oplyste Ugeavisen for Ribe og Omegn, den 23. september 1980 om, at gartner Poul Mathiasen sammen med en mindre hærskare af folk, gik i aktion for at opsætte en

storkerede på Mathiasens hus i Skolegade. Årsagen til postyret med redebygning skyldtes, at der om sommeren havde været nogle tilsyneladende hjemløse storke, som havde resideret på en naboejendom, og de skulle selvfølgelig have en ordentlig rede, hvis de vendte tilbage året efter.

Turismens og ripensernes bestræbelser på at få storken tilbage bar heldigvis frugt, for lige siden 1978 har byen hvert år fået storkebesøg. Hvor stor betydning det har for Ribe, giver en avisartikel i det svenske ØstlandsPosten d. 20/8 1979 sit bud på med ordene: »... Ribe uten stork, er for mange egentligt ikke Ribe«.

Selvom Ribe i perioden 1973-1978 ikke fik besøg af storke, og fra 1969 til 1978 ikke længere markedsførte sig som »storkenes by«, så blev byen i udlandet stadig forbundet med storke.

For i en avisartikel i det svenske blad Södermanlands Nyheter den 31. juni 1972, omtales Ribe som den sidste by i Norden, hvor man fortsat kan se storke i deres reder. Imidlertid er det højst mærkværdigt, hvordan journalisten, Staffan Mats, til den pågældende svenske avisartikel har fået oplysninger om, at Ribe er den sidste by i Norden, hvor storke stadig kan ses i deres reder på tage og skorstene, for i 1972 var der 51 storkepar i Danmark!

Denne artikel er således et godt eksempel på aviser som en utroværdig kilde, for Ribe var langt fra den sidste storkeby i Norden.

Oplysningen om fraværet af storke i Ribe havde imidlertid ikke nået turisterne, og mange rejste i 1970'erne stadig til Ribe for at se storke, hvilket resulterede i at turistforeningens aktører måtte henvise dem til storkereder i nærheden af Ribe. Således udtalte daværende turistchef, Heinz Lorenzen, ifølge Jyllandsposten den 7. august 1975 at: »Det er forbausende at se, at Ribe stadig kendes som storkeby. Det er trods alt længe siden, vi har slået på, at

vi var storkenes by. Vi modtager dagligt breve fra ind- og udland med forespørgsler plus de mange, der tropper op på kontoret. De er kommet til Ribe for at se storke, og nu kan de af gode grunde ikke finde dem. Storkene er virkelig en betydningsfuld turistattraktion...«

Storkene vendte heldigvis tilbage, hvilket følgende avisartikel i Vestkysten den 3. marts 1980 beretter om: »Ribes storke er vidt berømt og kender man i det store udland ikke til andet i Ribe, kender man i hvert tilfælde storkene. Det mener en nordamerikansk lærer, som netop har gæstet Ribe for at indsamle materialer om storkene og for at se deres reder. (...) Jeg tror, at der er mange mennesker i Nordamerika, som kommer til Danmark og som også interesserer sig for storkene. Selv har jeg lige fra barn vidst, at der var storke i Ribe og jeg har altid ønsket at komme til byen for at se dem. Læreren William Fox ville desuden udarbejde en rapport om Ribe og storkene, da han mente, at der i Nordamerika ville være stor interesse for at få materiale om denne dejlige fugl i forbindelse med den gamle by.

I slutningen af 1980'erne fik Ribe gratis reklame i en virkelig stor målestok, da en japansk TV-station i 1987 fortalte seerne om Ribes historie og de gamle bygninger. Storke-reden på Det gamle Rådhus ved domkirken kom med i udsendelsen, og dette inspirerede direktøren for et stort japansk byggefirma, til at anvende Ribes storkepar i firmaets logo. Derfor sendte det japanske firma film- og PR-folk til Ribe, og i sommeren 1988 optog de syv forskellige TV-reklamespots. Desuden blev der ifølge Månedsmagasinet for februar 1989 fremstillet plakater med 16 forskellige motiver fra Ribe, der blev sendt ud over hele Tokyo-området, ligesom der kunne ses Ribe-motiver i S-togene i Tokyo, og annoncer i helsider i tre af Japans største dagblade: »Hver gang var Ribes vartegn

– storkene – med i centrum sammen med byggefirmaets nye navn, LIEBE. Det tyske ord for kærlighed lyder bedre ude i den store verden end byggefirmaets tidligere navn, »Ohyama Construction CO. & Kyoryoku Advertising Co.« Japanerne bruger storkene som symbol på kærlighed til boligen og Ribe som symbol på en by, hvor man af kærlighed til boligerne og byen gør et stort stykke bevaringsarbejde – netop som LIEBE bygger boliger med kærlighed«.

Ribe fik hermed gratis markedsføring for millioner i Japan, og på Ribe Turistbureau findes der desuden postkort samt telefonkort med storkemotiv i forbindelse med markedsføringen af LIEBE. Ifølge et brev fra d. 8/2 1989 er disse blevet sendt til den daværende turistchef, Heinz Lorenzen, af direktøren for byggefirmaet.

LIEBE's markedsføring i Japan resulterede i, at der i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne, kom adskillige japanere til byen, hvilket mødereferater fra turistforeningen samt avisartikler dokumenterer.

Storkens øgede popularitet i det sidste årti

I 1996 stiftedes et storkelaug i Ribe, hvis formål er at skabe bedre levevilkår for storkene. Laugets medlemmer mødes første torsdag efter storken er landet, for at fejre dens ankomst ved at udskænke enten kildevand eller Gammel Dansk og servere chokoladefrøer til de fremmødte.

Eftersom Ribe nu var blevet en af de få udvalgte byer i Danmark, der fik storkebesøg, resulterede det i en stigning i markedsføringen af fuglene i Ribe, hvilket bl.a. har afspejlet sig i mere omtale af storkene i turistbrochurerne. Storkene er dog ikke afbilledet på forsiden af brochurerne, som de var i årene 1935 til midt i 1960'erne.

I 1999 var der ekstra dramatik omkring Ribes storkepar, idet hanstorken på det tids-

punkt hvor æggene var blevet udruget, mistede sit ene ben, og der var hårdt brug for faderlig assistance til fodring af ungerne. Men på mirakuløst vis klarede fuglen sig alligevel igennem sommeren, og det lykkedes at få to flotte unger på vingerne. Den dramatiske hændelse, som heldigvis endte lykkeligt, medførte at der kom mere fokus på storkene i Ribe, for det var en historie, der kunne anvendes i turismeøjemed og i avisomtale.

Nyheden i maj 2001 om, at Danmark måske for første gang i 500 år ikke ville få nogen storkeunger, øgede fokus på storken i pressen. Siden 2001 har der som nævnt været et webkamera rette mod storkenes liv i reden, så det er muligt for mennesker over hele verden at holde øje med de populære fugle. Interessen for at følge storkene på adressen www.jv.dk har været særdeles stor; alene i perioden 1-21. april 2001 var der 632.388 sidehenvisninger på Ribes netsted, hvoraf storken tegnede sig for ni ud af ti. Det faktum at det ikke kun er danskere, der klikker sig ind på »storkesiden«, men også personer af forskellige nationaliteter viser, at storken i Ribe har fået international betydning.

Fuglenes ankomst i Ribe ventes med spænding hvert år fra steder rundt om i hele verden, og byen har i de seneste år været den stolte værtsby for nogle af Danmarks sidste storke. I 2004 blev det til hele fem unger, hvoraf desværre kun to overlevede. I 2005 måtte man længe spejde forgæves efter storke i reden på Det Gamle Rådhus. Hanstorken ankom den 15. juli, og forblev alene resten af sommeren. Det bliver spændende, om der i de kommende år kommer storke til Ribe, for selvom man på turistbureauet fra 2006, har valgt at skære ned på markedsføringen, pga. det usikre besøg, vil en eventuel ankomst sætte gang i alle sejl, for den reklame, storken kan give Ribe som turistby, er ubetalelig.

Ribe forbindes dog stadig både i Danmark og udlandet med storke, og turistbureauet modtager f.eks. sommetider telefonopkald fra personer, der spørger om, hvor man f.eks. kan købe en 'barselsstork', dvs. en stork i plastik eller træ som bærer en dukke i en tøjbylt i næbbet, og bruges til at sætte i indkørslen hos forældre, der har fået en nyfødt.

På samme vis som Ribe i medierne stadig blev omtalt som »storkenes by«, og turisterne fortsat rejste til Ribe for at se storke i perioden 1973-1978, hvor byen ikke fik storkebesøg, så vil der, i det tilfælde at denne fugl i fremtiden skulle svigte Ribe, gå mange år før stedet ikke længere vil blive forbundet med storke, og turisterne ikke kommer på turistbureauet for at spørge efter dem.

Andre erindringssteder i Ribe

Storken er imidlertid ikke det eneste erindringssted, Ribe anvender som turistattraktion. Vægteren, vikingerne og sloganet »Ribe – Danmarks ældste by« er andre eksempler på erindringssteder, der anvendes succesfuldt.

Mht. vægteren, så ophørte de sidste oprindelige vægtere i Ribe deres arbejde i 1902, mens den nuværende vægter, oprindeligt var resultatet af en idé i 1935 til at få turisterne til at overnatte i Ribe.¹⁷

Vikingerne, som erindringssted er modsat storken og vægteren, først blevet anvendt af turismen i de sidste årtier, fordi vikingetidens Ribe først blev fundet ved udgravninger foretaget i perioden 1973-1991, og den første udstilling med vikingefund blev åbnet i 1989 i Hans Tausens Hus.¹⁸ Men i vikingerne som erindringssted fandt turismens aktører i Ribe en ny turistmagnet, hvilket i 1995 resulterede i åbningen af museet 'Ribes Vikinger' samt frilandsmuseet 'Ribe VikingCenter'.

De arkæologiske fund af vikingetidens Ribe

er desuden det reelle bevis på, at Ribe er Danmarks ældste by. Fra begyndelsen af 1950'erne markedsførte Ribe sig da også som sådan. Men i 1969 mistede byen sin status til Viborg, indtil fundene fra vikingetiden i slutningen af 1970'erne beviste, at Ribe er Danmarks ældste by. Storken, vægteren, vikingerne, domkirken, de gamle huse og gader samt andre erindringssteder, indgår alle i begrebet »Ribe – Danmarks ældste by«, for det er ved turismens anvendelse af disse erindringssteder, at man kan vise turisterne, at Ribe er Danmarks ældste by.

Årsagen til at Ribe er blevet en velkendt turistby, skyldes således byens mange erindringssteder, for de steder jeg har nævnt, har alle udover en lokal samt national funktion, også forbindelse til erindringssteder i andre lande. Det er via denne internationale tilknytning, at turismen succesfuldt kan anvende erindringsstederne som turistattraktioner. Storken, vægteren, vikingerne, Ribe – Danmarks ældste by, domkirken og de gamle huse m.fl. har alle forskellige funktioner, men fælles for stederne er, at de har betydning for danske såvel som udenlandske turister.

Pga. den særlige stemning der hviler over byen, er Ribe ofte blevet omtalt som en helt speciel gammel by. Udenlandske turister bemærker, hvordan byen skiller sig ud, hvilket i høj grad illustreres med dette citat fra en artikel skrevet af en amerikansk journalist under dennes ophold i Ribe i sommeren 1939, gengivet i Vestkysten den 6. marts 1940: »Jeg standede pludselig ved en uventet Støj: Saa i Vejret og fik Øje paa en ensom Stork. Den stod fuldkommen stille et Øjeblik i Reden paa Toppen af Skorstenen, saa stak den sit lange Næb i Vejret, bøjede det saa langt bagover, at det næsten rørte ved dens Ryg og frembragte en hul, raslende Lyd, som naar man slaar en Bambuskæp mod en Cementmur.

Havde ikke nogle Cyklister og et Lastautomobil netop passeret mig i dette Øjeblik, kunde jeg godt have troet, at jeg var spadseret ind i en anden Tidsalder. At sige, at Ribe er den ældste By i Danmark, er ikke nok. Det er den fuldstændige virkeliggørelse af en Drømmens Middelalder-Domkirkeby, en levende Levning fra det 12. eller 13. Aarhundrede...«

Vægterens funktion som en levende turistattraktion er således med til at forstærke indtrykket af Ribe som en stemningsfuld middelalderby, ved at bære autentisk uniform, lygte og det ægte middelalderlige våben, morgenstjernen, samt at synge de gamle vægtervers.

Vægteren og storken er meget populære, og storken har ligesom vægteren været en kær del af Ribe lige siden middelalderen, da storken i utallige generationer har fungeret som ripensernes lykkefugl, og har haft en meget stor betydning i folketroen. Således passer storken godt ind i billedet af Ribe som en middelalderby, og samtidigt er storken i dag blevet en så sjældnen gæst i Danmark, at dens besøg i Ribe tilføjer byen en unik turistattraktion.

Vikingerne som erindringssted, er blevet en vigtig indtægtskilde. Især Ribe Vikingecenter, der hvert år i maj afholder Danmarks største vikingemarked, tiltrækker mange turister fra nær og fjern. Samtidig spiller vikingerne hovedrollen i »Ribe – Danmarks ældste by«, der som erindringssted først og fremmest fungerer ved at gøre turisterne interesserede i at besøge Ribe, da en status som Danmarks ældste by gør den til en enestående by. Men ligesom storken som erindringssted har så stor en betydning for ripensernes identitet, at de ikke føler sig som hele ripensere uden storkebesøg i sommerhalvåret, så udgør betegnelsen »Ribe – Danmarks ældste by« også en vigtig brik i ripensernes identitet. Det er ikke blot et slogan, der anvendes for at fremme turismen.

Fælles for alle erindringssteder er således, at de ved turismens anvendelse vil forandres og videreudvikles, da opfattelsen af et sådant sted konstant ændres via nye fortolkninger og bearbejdelser, og dette vil en anvendelse af et erindringssted som turistattraktion altid indebære.

Noter:

1. Denne artikel er baseret på mit speciale, der blev afleveret i april 2006, med titlen Storken i Ribe: Turismens indvirkning på erindringssteder i Ribe 1899-2005. Ønskes en mere dybdegående behandling af emnet med udførligt noteapparat henviser jeg til mit speciale, der kan lånes til læsesal på Syddansk Universitets Bibliotek.
2. For nærmere information om erindringssteder se Francois & Schulze (ed.) 2001. Især bind I, s. 15-19, samt Rheinheimer 2003 og 2004.
3. Yderligere information om storkens funktion som myte, varsel m.m. kan findes i Brøndegaard 1985, Helms, m.fl. 1927, la Cour 1938, samt Skov 2003.
4. Dette afsnit om storkens historie i Ribe er baseret på Skov 1992, samt Skov 2003, s. 69-70.
5. For yderligere information om storken som uofficiel nationalfugl se Brøndegaard 1985, Dybro 1979, og Skov 2003.
6. Dybbro 1979, s. 5.
7. Hestehave, Torben & Mulvad, Søren. Glimt fra det gamle Ribe – Gamle postkort fortæller om Danmarks ældste by. 1994 Antikvarisk Samling, s. 26 samt oplysning fra telefonsamtale med Karl H. Andresen d. 28/11 2005.
8. Nærmere oplysninger ang. postkortenes historie m.m. kan findes i Walter 1995, og desuden udkom der i 2006 bogen Danske brevkort og postkorts historie 1871-2006, skrevet af Steffen Riis, der heri besvarer mange hidtil ubesvarede spørgsmål om postkort.
9. (Forfatter unævnt). Ribe. Illustreret Vejledning for Turister. Ribe: Turistforeningen for Ribe og Omegn, s. 11. 1901.
10. (Forfatter unævnt). Ribe. En kortfattet Turistbog. 2. rettede udgave. Ribe: Ribe Turistforening, s. 6. 1920.
11. Jensen, Stig & Madsen, Per Kristian. Med Hugo Matthiessen gennem Ribe september 1917. Esbjerg: BYGD, s. 5. 1983.

12. Haar, Helge & Nørregaard, Tage. Ribe. En kortfattet Turistbog. 3. omarbejdede udgave. Ribe: Ribe Turistforening, s. 8. 1930.
13. Jensen, Aage. En 2 Timers Rundtur i Ribe. Ribe: Ribe Boghandel, s. 42. 1946
14. Jacobsen, Aage. Ribe. En kortfattet historisk Beskrivelse og en vejledning for en 2½ Timers Rundtur gennem Byen. Ribe: Dansk Hjemstavns Forlag, s. 23 og 31. 1954-1966.
15. Skov 2003, s. 34-35.
16. Oplysninger via mail fra Hans Skov den 19. og 23. januar 2006.
17. Nærmere information om vægteren i Ribe kan findes i Svendsen, Preben Fog. Vægter i Ribe – en kort fortælling om vægtertraditioner i Danmarks ældste by. Ribe: Sparekassen Sydjylland. 1981.
18. Se f.eks. Jensen, Stig. Ribes Vikinger. Ribe: Den Antikvariske Samling. 1991.

Litteratur

- Brøndegaard, VJ. Folk og Fauna 2. Dansk Etnozoologi. København: Rosenkilde og Bagger. 1985
- Dybro, Tommy. Storken. Holte: Skarv's ornitologiske serie. 1979.
- Francois, Etienne & Schulze, Hagen (ed.). Deutsche Erinnerungsorte bd. I, II og III. München: Beck. 2001.
- Helms, O. m.fl. Storken. København: Hage og Clausens Forlag. 1927.
- la Cour, Tage. Gøg, Stork og Svale i Sagn og Tro. København: P. Haase & Søns Forlag. 1938.
- Rheinheimer, Martin 2003. »Stormfloden som myte – kampen mod havet og menneskets søgen efter identitet«, i Sjøklen 2003. Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg, s. 150-173.
- Rheinheimer, Martin 2004. »Vom persönlichen Mythos zum lokalen Erinnerungsort. Hark Olufs und das Geschichtsbewusstsein der Amrumer«, i Lundt, Bea (ed.) 2004. Nordlichter. Geschichtsbewusstsein und

Geschichtsmythen nördlich der Elbe. Köln: Böhlau Verlag, s. 199-226.

Skov, Hans 1992. »Ribe – Storkenes By – storkenes 500-årige historie i Ribe«, i Fra Ribe Amt 1992, bd. XXV-3, s. 382-391. Udgivet af Historisk Samfund for Ribe Amt.

Skov, Hans. Storken. En Kultur- og Naturhistorie. København. 2003.

Walter, Karin 1995. Postkarte und Fotografie. Studien zur Massenbild-Produktion. Würzburg: Veröffentlichungen zur Volkskunde und Kulturgeschichte.

Særlig tak til:

Karl Heinrich Andresen, Granly 9, Ø.V. 6760 Ribe, for tilladelsen til at anvende postkort fra hans imponerende samling, samt hans store hjælpsomhed med besvarelsen af diverse spørgsmål ang. postkort.

Hans Skov for hjælpsomhed med besvarelsen af diverse mails med spørgsmål ang. storke.

Ribe Turistbureau for tilladelsen til at anvende diverse kildemateriale fra arkivet over Ribe Turistforening 1899-1999, samt de ansattes hjælpsomhed med besvarelse af diverse spørgsmål ang. turismen i Ribe.

Ribe Byhistorisk Arkiv for hjælpsomhed i forbindelse med søgning samt udlån af kildemateriale.

Martin Rheinheimer, professor i maritim og regional historie ved institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse på Syddansk Universitet i Esbjerg, for uvurderlig vejledning i processen med udarbejdelsen af mit speciale samt denne artikel.

Christina Balslev Jespersen. Født 1980.

Kronprinsensgade 90, 1.th. 6700 Esbjerg. Cand. mag. i historie og social-antropologi hhv. ved Syddansk Universitet Esbjerg og Århus Universitet.